

Koko in duhovi 7+

pedagoško gradivo

avtorica Majda Koren

kazalo

uvodna beseda	3
o filmu	3
filmografski podatki.....	3
zgodba.....	4
vsebina (interpretacija zgodbe).....	4
o avtorjih.....	6
kritike.....	7
izhodišča za pogovor o filmu in delo v razredu	8
uvodna motivacija.....	8

po ogledu filma	9
detektivske zgodbe v knjigah in filmih.....	9
dodatne dejavnosti	11
umestitev v učni načrt	16

Kolofon | Koko in duhovi • Gradivo za učitelje in starše Kinobalon • Idejna zasnova: Petra Slatinšek, Barbara Kelbl • Uredila: Barbara Kelbl • Avtorica: Majda Koren • Jezikovni pregled: Mojca Hudolin • Slikovno gradivo: iz filma Koko in duhovi • Izdal v elektronski obliki: Javni zavod Kinodvor, 2011 • Kinodvor dovoljuje in spodbuja nadaljnjo uporabo gradiva v filmsko-vzgojne namene. Gradivo je oblikovano kot pomoč staršem ali strokovnim delavcem v vzgojno-izobraževalnih ustanovah. Za vse druge uporabe nam pošljite pisno prošnjo na kinobalon@kinodvor.org.

uvodna beseda

Pedagoško gradivo prinaša več informacij o filmu **Koko in duhovi**. Majda Koren s pestrim naborom idej in predlogov poskrbi, da bo film živel z otroki tudi po ogledu in da ga bomo lahko s pridom uporabili kot izhodišče za mnoge pogovore, dodatne dejavnosti in igre, ob katerih se bomo zabavali in hkrati spoznavali sami sebe, svet sovrstnikov, pa tudi nadgradili marsikatero šolsko vsebino.

o filmu

filmografski podatki

slovenski naslov **Koko in duhovi**

izvirni naslov **Koko i duhovi**

država produkcije Hrvaška

letno produkcije 2011

tehnični podatki digibeta, barvni, 90 minut

jezik v hrvaščini s slovenskimi podnapisi

režija Daniel Kušan

scenarij Ivan Kušan, Daniel Kušan (po romanu Ivana Kušana)

fotografija Mario Sablić

montaža Slaven Zečević

glasba Dinko Appelt

zvok Dubravka Premar

produkcija Kinorama i Hrvatska radiotelevizija

koprodukcija Gustav film

igrajo Antonio Parač (Koko), Nina Mileta (Marica), Kristian Bonačić (Zlatko), Filip Mayer (Miki), Ivan Maltarić (Božo), Ozren Grabarić (Josip), Dijana Vidušin (Neda), Predrag Vušović (Vincek)

distribucija v Sloveniji Gustav film

festivali, nagrade

premiera na filmskem festivalu v Pulju 2011, kjer film prejme 6 nagrad, med drugim nagrado občinstva zlata vrata, nagrado breza za najboljši prvenec, zlato areno za montažo, zlato areno za glasbo, nagrado mladih filmofilov in T-com nagrado SMS hit.

zgodba

Film pripoveduje o dečku Koku, ki se z vasi preseli v mesto, kjer spoznava nove prijatelje in doživlja nove zgodbe. Toda ko gre kaj narobe, potrebuje pomoč tistih »starih« z vasi.

Stanovanje, v katerega se preselijo Koko in njegova družina, je bilo nekoč last skopuškega Vinceka, čigar smrt je bila skrivnostna. Govori se, da se Vincek prikazuje kot duh. Ali duhovi res obstajajo? Koko s prijatelji razkrije to skrivnost. Pri tem sodelujejo še Kokova sestra Marica, pes Car, modri inšpektor Krivić in zaskrbljeni starši.

In še zanimivost: Knjigo, po kateri je nastal film, je napisal režiserjev oče, Ivan Kušan. Ivan Kušan je zelo znan hrvaški pisatelj, njegove najbolj priljubljene zgodbe pa govorijo ravno o Koku. Knjiga *Koko in duhovi* je druga iz te zbirke, izšla pa je leta 1958. Ivan Kušan je bil večkrat predlagan za Andersenovo nagrado.

Film je režiral pisateljev sin Daniel Kušan. To je njegov prvi celovečerec.

vsebina (interpretacija zgodbe)

Zgodba se začne s televizijsko novico o tem, kako je Koko razrešil detektivski primer v vasici Zeleni vrh.

Takoj po tem dogodku se družina seli v mesto, v stanovanje, ki je prazno. Tam je živel 'stari skopuh Vincek' – tako so ga klicali sosodje. Vse, kar je ostalo po njem v stanovanju, je bil njegov portret na steni in nekaj starih zapiskov, spravljenih v škatlah.

Koko kmalu naveže stike z vrstniki v mestu. Spoprijatelji se z Zlatkom, malce pa tudi s sošolcem Mikijem.

Kokova sestra Marica prosti čas najraje preživlja z družinskim psom Carjem, ki ga vztrajno uči pasjih veščin, a ji to ne uspeva najbolje. Zelo ji je všeč Kokov sošolec Miki.

A vse povezuje skrivnostni gospod Vincek. Nihče ne pozna njegovih sorodnikov, večina ga ima za sitnega in skopuškega starca, za katerega je res sreča, da ga ni več.

Zlatko trdi, da ga je slišal za neko ograjo, Koko pa pravi, da je ponoči videl njegov obraz na oknu svoje sobe. Kaj od tega je res in kaj ne?

S kančkom zdrave pameti ter s pomočjo Boža in Zlatka uspe Koko razrešiti skrivnost, izkaže se celo, da je gospod Vincek živ in zdrav, le da se skriva pred nasilneži, ki hočejo izmakniti

njegovo bogastvo. Z nasilneži pa Koko opravi skupaj s policijo, kajti inšpektor Krivić ga pouči:
»Včasih moramo zadeve prepustiti odraslim!«

Skozi filmsko pripoved spoznamo kar nekaj zanimivih družinskih zgodb: zgodbo Kokove družine, ki se priseli z dežele v mesto, zgodbo 'imenitne' Zlatkove družine, kjer je lepo obnašanje zelo pomembno, Mikijevo družino, kjer ni vse tako, kot bi moralo biti; nazadnje še spoznamo skrivnost Božove mamice in njegovega dedka.

Spoznamo tudi čas naših dedkov in babic: ob scenografiji in kostumih lahko opazujemo, kako so živeli, kako so se oblačili, v kakšnih domovih so bivali naši starši, naši dedki in babice tam okrog leta 1958, ko je nastala knjiga, po kateri je posnet film.

Spoznajmo še glavne osebe v filmu:

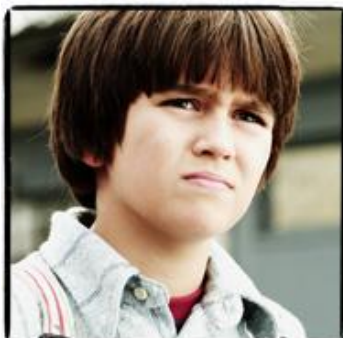
Koko – radoveden deček, ki ga nikoli ni strah in ki zna razmišljati s svojo glavo.

Marica – Kokova sestra,

Božo – prijatelj z Zelenega vrha, ki goji poštno golobe in enega, Rudija, ob slovesu podari Koku.

Zlatko – novi Kokov prijatelj, ki veliko časa preživi med knjigami in zna povedati na kupe tujk, ki jih sliši doma. Njegov oče je namreč zdravnik.

Miki – Kokov sošolec, ki je sprva videti tudi dober prijatelj, a se izkaže, da ni čisto tako.

Koko

Marica

Božo

Zlatko

Miki

Car

o avtorjih

Daniel Kušan

Koko in duhovi je celovečerni igrani prvenec zagrebškega režiserja Daniela Kušana, ki je znan tudi kot avtor TV serij na hrvaški televiziji. Kušan je diplomiral iz filmske in televizijske režije na zagrebški Akademiji dramskih umetnosti. Dela kot režiser in scenarist pri filmskih in televizijskih projektih.

Daniel Kušan je režiser in koscenarist filma. Je diplomant filmske in televizijske režije na Akademiji dramskih umetnosti v Zagrebu. Od leta 1998 je dejaven kot filmski in televizijski režiser. Režiral je kratke, televizijske in dokumentarne filme ter televizijske nadaljevanke. Za večino filmov je sam napisal scenarij. Režiral in pisal je za gledališče, poleg tega pa je objavil še nekaj kratkih zgodb v literarnih revijah. Je član Hrvaškega društva filmskih režiserjev.

Med izobraževanjem je režiral nekaj nagrajenih kratkih filmskih del. Prvi profesionalni film **Veliko spremanje** je posnel leta 2000 v produkciji Hrvaške radiotelevizije. Delal je z isto avtorsko ekipo, s katero je ustvaril tudi film **Koko in duhovi**. V številnih televizijskih nadaljevankah, ki jih podpisuje kot scenarist in režiser, se je izkazal z veščino ustvarjanja likov in odličnim delom z igralci. V sodelovanju z ekipo scenaristov in režiserjev pripravlja nova nadaljevanja filmov o Koku.

»Ko sem bil mlajši, je bil Koko zame kot starejši brat. Ker ni popoln, se lahko otroci z njim poistovetijo.« - Daniel Kušan, režiser

»V film sem želel prenesti Kokov avanturistični duh in napeto kriminalno zgodbo romana Koko in duhovi ter temeljne motive, ki so v ozadju Koka in njegove družine – prijateljstvo, pogum, zaupanje in družinske vrednote. Upam, da bo malo (in veliko) občinstvo poleg dobre kriminalke prepoznalo tudi prispevek celotne ustvarjalne ekipe.« - Daniel Kušan, režiser

Ivan Kušan

Ivan Kušan je avtor literarne predloge in koscenarist filma **Koko in duhovi**. Pred tem je napisal vrsto romanov, knjig, dram, scenarijev ter radijskih in televizijskih dram. Kot akademski slikar je prve izdaje romanov o Koku ilustriral sam in je v času svoje plodne literarne kariere postavil tudi dve samostojni razstavi. Uredil je več literarnih antologij, delal kot urednik knjižnih časopisov in prevajalec. V domovini je v več kot 50-ih letih dobil številne nagrade za svoje

prozne in dramske stvaritve, bil pa je tudi prvi hrvaški nominiranec za Andersenovo nagrado, največje svetovno priznanje za otroško in mladinsko književnost. Je član Akademije za film in televizijo v Bruslju in redni član Hrvaške akademije znanosti in umetnosti.

Od vseh Kušanovih del so največji uspeh dosegli romani za otroke in mladino, posebej pa serija knjig o nevsakdanjem malem junaku Koku, ki predstavlja začetek hrvaške otroške kriminalke (*Uzbuna na Zelenom Vrh*, *Koko i duhovi*, *Zagonetni dječak*, *Koko u Parizu*, *Ljubav ili Smrt*, *Koko u Kninu*). Roman *Koko in duhovi*, prvič objavljen leta 1958, je preveden v več jezikov; doživel je več izdaj in digitalizacijo v okviru projekta Mednarodne otroške digitalne knjižnice. V slovenskem jeziku pa dela Ivana Kušana še niso na voljo.

kritike

»Koko in duhovi izpolnjuje vse pogoje za pravi domači kino hit, ki ga nismo imeli že vrsto let.«

- Eduard Markešić, *Online.hr*

»Prepričljiva igra Antonia Parača (Koko) in Kristiana Bonačića (Zlatko), zvesto pričarano vzdušje 80. let in sijajna glasba Dinka Appelta.«

- Maja Hrgović, *Novi List*

»Dober otroški film za oboževalce Harryja Potterja.«

- *Jutarnji.hr*

izhodišča za pogovor o filmu in delo v razredu

uvodna motivacija

detektivske zgodbe

Že kak dan ali dva pred ogledom filma poiščemo v časopisih (ali na spletu) novice iz črne kronike. Učenci naj v skupinah sestavijo zgodbo, ki se *konča* ali *začne* s kratko časopisno novico. Nekaj najbolj zanimivih zgodb preberemo. Ugotovimo, da gre za kriminalko oziroma detektivko, če je v ospredju tisti, ki zločin ali prevaro razkriva.

Ugotovimo, da so **detektivske zgodbe** lahko zapisane v knjigah ali posnete na filmu. In pogosto se zgodi, da po dobri detektivski knjigi posnamejo tudi film.

Tako se je zgodilo tudi pri filmu **Koko in duhovi**. Koko ni pravi detektiv, ker še hodi v šolo. In duhovi niso pravi duhovi – ampak to bomo izvedeli v kinu.

Hrvaška, naša soseda

Ogledali si bomo film, ki je nastal v sosednji državi, Hrvaški.

Otroci lahko pripovedujejo, kdaj in zakaj so že potovali na Hrvaško. Hrvaško primerjamo s Slovenijo: jezik, geografske značilnosti, denar, zastava, grb, zgodovina, slavne osebnosti (najverjetneje poznajo katerega od pevcev ali glasbenih skupin).

po ogledu filma

detektivske zgodbe v knjigah in filmih

Dobra kriminalka oziroma detektivka ni le roman, ampak je spretno sestavljena uganka. Avtor detektivske zgodbe ni pisatelj, ki piše romane, ampak ugankar, ki sestavlja zapletene, zavite in prikrite, a venomer logične uganke.

- Avgust Demšar, pisec detektivskih zgodb

Po ogledu filma preverimo, kako so bila v vsebini upoštevana **pravila 'pisanja' detektivske zgodbe**. Pravila pisanja detektivskih zgodb so bila večkrat zapisana, tule je nekaj najpomembnejših:

- Bralec mora imeti enake možnosti, da reši primer, kot jih ima detektiv.
- V zgodbi ne najdemo nobenih nadnaravnih pojavov.
- Zločinec mora biti omenjen že na začetku zgodbe, vendar tako, da ga bralec še ne odkrije.
- Detektiv nam sproti poročila, kaj je odkril.
- Detektiv sam nikoli ne izvrši zločina.
- Do rešitve primera pride detektiv z razmišljanjem, ne le slučajno ali zaradi srečnega naključja.
- Rešitev primera ne sme biti tako zapletena, da bi jo morali razlagati na dolgo in široko.

Ob pomoči knjižničarke pripravimo razstavo **detektivskih knjig**. Posebej se ustavimo ob naslednjih, ki so nastale približno v istem času kot Koko in duhovi.

Adam Bahdaj: *Pozor, črna marela!*

Erich Kästner: *Emil in detektivi*

Astrid Lindgren: *Detektivski mojster Blomkvist*

Eno od zgodb lahko v nadaljevanjih beremo pri pouku, lahko pa jih učenci berejo tudi doma.

Slavni detektivi nastopajo tudi v **knjigah, stripih in filmih**: Sherlock Holmes, Hercule Poirot, Miss Marple, med smešne pa sodita Inšpektor Columbo in inšpektor Clouseau, ki znova in znova išče znameniti (izmišljeni) dragi kamen z imenom Rožnati panter. Pogovorimo se z učenci, katere detektive poznajo in radi spremljajo (v knjigah, stripih, nadaljevankah, filmih).

Detektivovi pripomočki: daljnogled, povečevalno steklo, telefon s fotoaparatom, beležka in svinčnik, meter, računalnik, klobuk ali kapa in temna očala. Ali bi lahko še kaj dodali? Bi lahko kakšno stvar brez škode izpustili?

Razstava zgodb: poleg knjig, fotografij s spleta in pripomočkov so razstavljeni tudi dela učencev, zgodbe, ki so nastale na osnovi kratkih časopisnih novic iz črne kronike.

dodatne dejavnosti

Izberemo lahko katerokoli od spodaj naštetih dejavnosti in jo poglobimo, se odločimo za večji projekt, lahko pa omenimo vse dejavnosti in prepustimo otrokom, da izberejo, kateri temi se bodo posvetili.

hrvaški jezik

Primerjamo hrvaščino in slovenščino. Preberemo lahko krajše besedilo v hrvaščini, ugotovimo, da so črke enake, da je mnogo besed podobnih ali enakih našim – ker sta jezika sorodna, spadata v skupino slovanskih jezikov.

Malce težja naloga za starejše: primerjava nemščine, madžarščine, italijanščine, hrvaščine in slovenščine: kateri od jezikov sosednjih držav je najbolj podoben slovenščini? Kako to?

Gajica: Ljudevit Gaj, uporaba šumnikov oziroma strešic na znakih c, s in z.

Lastna imena: Božo, Rudi, Car, Koko, Marica, Miki, Zlatko. So ta imena podobna našim ali ne? Iščemo podobnosti in razlike.

Izdelamo plakat o hrvaščini in slovenščini; naštejemo podobnosti in razlike.

Izdelamo tabelo, kjer primerjamo naključne slovenske in hrvaške izraze. Pri tem nam bodo pomagali otroci, katerih materin jezik je hrvaščina in uradna spletna stran filma **Koko in**

duhovi: <http://www.kokoiduhovi.hr/>

SLO	HR
država	država
zastava	zastava
morje	more
avto	auto
Hrvaška	Hrvatska
in	i
film	film
zgodba	priča
soсед	susjed
polnjene paprike	punjene paprike
šola	škola

skrivni jeziki in znaki

Stari Vincek je za skrivni zapis uporabil naslov knjige.

Poskusite tako, da nad prvo črko naslova napišete številko 1, nad drugo številko 2 in tako naprej (B=1, O=2, Ž=3, I=4)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	2	10	1	7
B	O	Ž	I	Č	N	A	Z	G	O	D	B	A

Zdaj pa razrešite tole sporočilo:

9-2-10-1-7 8-7 1-2-3-4-5

Poskusite še z naslovom filma:

K	O	K	O	I	N	D	U	H	O	V	I

In razrešite tole sporočilo:

7-6-5- 3 3-8-1 4-3 1-2-1-2

Enako se lahko poigrate z naslovom katere druge knjige – bo pa lažje, če ima knjiga dolg naslov!

tujke

Kokov prijatelj Zlatko zelo rad prebira učene knjige, in ko govori, uporablja cel kup tujk. Tule je naštetih nekaj, ki jih je povedal. Kaj pomenijo?

fabulacija: izmišljena zgodba

dezinfekcija: razkužitev

kolaboracionist: tisti, ki sodeluje s sovražnikom

infinitizimalno: neskončno majhno

apopleksija: možganska kap

Kaj pa Koko? Zna uporabljati tujke?

selitev

Kdo izmed sošolcev ima to izkušnjo? Od kod je prišel? Kako si je našel nove prijatelje? Ali je njegov materin jezik drugačen od tistega, ki ga govorijo v šoli?

Kokovo zgodbo primerjamo z resnično zgodbo katerega od sošolcev.

Projekt: predstavimo države, iz katerih prihajajo naši sošolci (obris države, zastava, grb, jezik, glavno mesto, turistične znamenitosti, znane osebnosti, kulinarčne posebnosti). Projekt lahko predstavimo na roditeljskem sestanku: razstava plakatov, kulinarčne posebnosti, branje v materinščini.

vrste družin

Ko naštejemo glavne osebe v filmu, lahko otroci pripovedujejo tudi o tem, kako so videli vsako od družin: Zlatkovo, Kokovo, Božovo ali Mikijevo.

Zlatkova družina: trije člani; oče, mama in Zlatko. Vsi so silno vljudni drug do drugega. Strogo se držijo pravil obnašanja.

Kokova družina: oče, mama, Koko in mlajša sestra Marica. Pa še hišni ljubljencek, velik pes Car. Priselili so se iz vasi v mesto. Oče in mama želita biti prijatelja z vsemi novimi sosedi in se nočeta nikomur zameriti.

Božova družina: mama in Božo. In poštni golobi. Zelo rada razrešujeta skrivna sporočila.

Mikijeva družina: oče, mama in Miki. O Mikiju izvemo veliko, ko pusti Koka, da visi s strehe, in tedaj, ko na obisku pojé vse polnjene paprike. Sta taka tudi njegova oče in mama?

Kako pa so družine v filmu opisali učenci? V kateri bi najraje živeli?

Primerjajo družine med seboj, ugotavljajo, da je v razredu še cela paleta različnih družin, tako po številu članov kakor po načinu življenja ali skupnem preživljanju prostega časa.

Ugotovimo, da je najboljša taka družina, v kateri se počutimo varno in sprejeto: da nas imajo drugi člani družine radi in mi njih.

čas dogajanja

Glede na nastanek knjižne predloge lahko določimo čas dogajanja v filmu.

Otroci narišejo časovni trak od leta 1900 do 2011, nanj vpišejo rojstne letnice svojih dedkov in babic, očeta in mame ter svojih bratov, sester in seveda svojo letnico.

	1912 - pradedek Jože	1927 - prababi Ivanka		1941 - 1945 vojna	1951 - dedi Franci, babi Rozi	1969 - oči Boštjan	1972 - mami Maja		1996 - brat Miha 1999 - se preselimo v hišo	2001 - jaz!	
1900	1910	1920	1930	1940	1950	1960	1970	1980	1990	2000	2010

če te ugrabijo ...

Kako boš sporočil, kje si? Se spomniš pravljice o Janku in Metki? Kako si Janko in Metka označila pot, da bosta kasneje znala priti nazaj?

V filmu je ugrabljena Marica, Kokova sestra. Tudi če bi imela mobilni telefon, bi ji ga ugrabitelji zagotovo pri priči vzeli. Marica je neopazno označila, kje se nahaja: z rdečo pentljo. Eno je pustila v taksiju, drugo je privezala na ograjo balkona v hiši, kjer je bila zaprta.

Otroci naj se natančno opazujejo. Kaj je značilnega na njih? Kaj od tega, kar imajo na sebi ali v žepih, bi lahko pustili za seboj kot znamenje, po katerem bi jih lahko kasneje našli?

natančni opisi oseb

Koko sprašuje prodajalko kart v kinu in kostanjarja o osebah, ki sta jih srečala. Ali si Koko lahko pomaga z njunimi podatki? Zakaj je pomembno, da znaš dobro opisati osebo?

Vajo lahko izvedemo ustno, v pisni obliki ali oboje.

Vaja v obliki detektivske naloge/skupinsko delo:

Učenci se razdelijo v skupine. V vsaki izberejo enega učenca, ki ga podrobno opišejo in to zabeležijo na list papirja. Ko skupine končajo z delom, vsaka od njih pride pred tablo in

prebere svoj opis. Ostali morajo ugotoviti, kdo je opisana oseba. Da bo težje, začnemo z velikostjo in spolom ter šele na koncu povemo tiste podrobnosti, ki to osebo točno določajo.

živali v filmu

Ali imata Car in Rudi v zgodbi pomembno vlogo? Poznamo še kaj zgodb ali filmov, kjer imajo tudi živali pomembno vlogo ali pa so celo glavni junaki?

Izdelajmo plakat na to temo!

umestitev v učni načrt

slovenščina: primerjava jezikov, pisanje izmišljene novice za časopis, radio ali televizijo, opis osebe, tujke, skrivni jeziki in znaki.

spoznavanje družbe: sosednje države, odnos do novega sošolca, čas dogajanja (časovni trak), poklici.

glasbena vzgoja: filmska glasba.

biologija: hišni ljubljenci – domače živali.

